

האם אנחנו מוכנים למשיח? גליון מספר 5

שאל נא את הכהנים תורה

א. הייתי על המטוס בדרך לארץ ישראל ובמושבות לפני ומאחרי היו טמאים, האם נטמאתי בעת ההמראה במשא הזב?

ב. אם כוס זכוכית נטמאה, האם אפשר לטובלה?

ג. מי שבקי בהלכות טהרות וזהיר בהם, אבל לצערנו אינו כ"כ זהיר בדיני ממון ולפעמים משתמש בחפציהם של אחרים בלי רשות, אם נכנס לביתי האם אני צריך להטביל את כל מה שנגע?

ד. השלחן שלי שאני אף פעם לא מזיז, האם הוא מקבל טומאה?

ה. אני לא זוכרת בדיוק אם נכנסתי לביתה של שכניתי, היא סיפרה לי שהיא חושבת שהיא ראתה עכבר מת שם, והיא לא זוכרת אם זה היה קודם לזמן בו אני מסופקת אם נכנסתי שם. וגם אם נכנסתי שם אני לא יודעת אם נגעתי בעכבר, האם אני טמאה?

הלכתא למשיחא

כדי לרדת לעומק השאלה של הגליון שעבר בענין היסח הדעת (שאלה ו), עלינו להקדים הקדמה.

לאכול קדשים אתה צריך דרגה גבוהה של זהירות, ועליך להיות זהיר כל הזמן שלא להיטמא.

אם אתה מסיח דעת ישנם כמה נדונים: נדון אחד הוא בעצם הבשר קדשים שנפסל בהיסח הדעת, התורה אומרת 'משמרת תרומתי ולומדים משם שתרומה וקדשים טעונים שמירה (פסחים לד), ויש מחלוקת אם היסח הדעת בתרומה וקדשים הוא מן התורה או מדרבנן.

עוד נדון הוא שאם אדם שאוכל קדשים הסיח דעתו מטומאת מת, או דנין אותו כטמא מת (זבחים צט) וטעון הזאת ג' וז' לאכילת קדשים. גם אם רק הסיח דעתו מטומאת שרץ ולא טומאת מת, נדון כאילו נטמא בשרץ וטעון טבילה והערב שמש.

גם אם לא הסיח דעת, אלא שאין לו תכניות לאכול תרומה וקדשים להרבה זמן, צריך לטבול, אבל לא צריך הערב שמש (רמב"ם פ"ג ה"ג שאר אבות הטומאה עפ"י פירושו במשנה טהרות פ"ז מ"ח).

עוד נדון של היסח הדעת הוא שצריך גם לשמור על הבגדים בהם אתה לבוש (חגיגה כ), אם התרכזת בשמירת החולצה שלך אבל לא על הז'קט שלך, החולצה שלך אכן טהורה, אבל הז'קט נדון כאילו נטמא.

עוד נדון בהיסח הדעת הוא נטילת ידים (טהרות פ"ז מ"ח), אם היית אוכל תרומה וסיימת, גם אם אתה יודע שלא נטמאת, אתה צריך ליטול ידים כי יש אפשרות שנגעת בראשך או בכל מקום שיש בו זיעה, ואין זה כבוד לתרומה.

אם נגעת בתרומה או קדשים קודם שנטלת ידים, התרומה והקדשים נדונים כטמאים. כל דינים אלו בהיסח הדעת של אדם בגדים וידים כולם דרבנן.

הרי למדנו דין היסח הדעת בקדשים באדם בבגדים ובידים, אז עתה אנו צריכים ללמוד מהו היסח הדעת.

התפארת ישראל (ידים ספ"ב, וכעין דבריו בחז"א אר"ח סימן קכט אות כא) כותב שסתם היסח הדעת בעלמא, דהיינו שאתה חושב על דברים אחרים, אינו חשוב היסח הדעת, ואם משהו שואל אותך אם אתה טהור, ואתה עדיין יכול לענות שאתה טהור זה מספיק, אלא גדר היסח הדעת הוא החלטה שלא לשמור.

אמנם זהו רק לענין קדשים ואדם ובגדים אבל לענין ידים סתם היסח הדעת לשעה או לשעתים אכן מצריכה ליטול ידים שוב.

ואם החלטת שגמרת לאכול עכשיו, הגם שאתה עדיין שומר עצמך מכל טומאה, אתה צריך לטבול, ומיד אתה יכול להמשיך לאכול קדשים.

תשובות לשאלות גליון שעבר:

א. האם אני יכול לתת יד למישהו בשבת וי"ט ולסמוך שהוא טהור או שאני צריך לחשוש שהוא טמא?

תשובה: בי"ט אפשר לסמוך שהוא טהור, אבל בשאר ימות השנה, מי שטהור צריך להגיד לאנשים שמסביבו שהוא טהור כדי שלא יגעו בו הטמאים (ירושלמי שקלים ז-א).

ב. האם כסא פלסטיק מקבל טומאה?

תשובה: לא, ואפילו בטומאת מדרס אינו נטמא (רמב"ם כלים פ"א ה"ג וה"ו, ומש"כ בפכ"ג שם גבי מפץ הוא משום שהוא מין עץ, ע"ש).

ג. אני עמל קשה לשמור את ביתי בטהרה, אבל מישהו טמא נכנס ופתח את המקרר, האם אני צריך להטביל את המקרר?

תשובה: יש לדון כמה דברים, מהו עיקר הכלי, האם המנוע או המתכת מבחון, ולכאורה עכ"פ הוי מעמיד, ואז יש לדון אם גם חלק הפלסטיק מבפנים מקבל טומאה כדעת התפא"י פכ"ב מ"י אות ע', או כדעת הרמב"ם בפירושו והרע"ב שם דרך חלק המקב"ט טמא, ולא חלק הפלסטיק, ונראה דכאן לכו"ע חלק הפלסטיק מקבל טומאה דהוי כלי אחד ממש¹. עוד יש לדון לענין המדפים שהם מפשוטי זכויות דאינו מקב"ט, אבל המתכת מעמידו, אז בזמן שהם מחובר למקרר, מקבל טומאה משום דמחובר לטמא, אבל אם הם לא מחוברים צ"ע אם מקבלים טומאה בפנ"ע אף אם דינו כמתכת אפשר דאין לו שם בפנ"ע כההיא דפ"א מ"ה. עוד יש אומרים בשם הגר"ק זצ"ל דאינו מקב"ט דנעשה לשמש עם הקרקע, ומו"ר הגאון ר' שלמה מילר שליט"א אמר לי שמקרר מקבל טומאה.

ד. האם קופסת פלסטיק סגורה עם מכסה פלסטיק חשוב צמיד פתיל?

תשובה: לא².

ה. בעוד הגוי ביקש ממני להרשות לו לסייע לי ניתז ממנו מעט רוק עלי, האם נטמאתי?

תשובה: כן, לגוי יש דין זב מגיל 9 בזכר ומגיל שלש בנקבה.

ו. בעודי אוכל מהקרבת שלמים הרגשתי קדושה יתירה והבנתי שזה עת רצון, מיד פתחתי את כתבי האריז"ל והדברים היו בהירים, ישבתי כך למעלה משעתיים כמו בעולם אחר. כשגמרתי רצייתי להמשיך באכילת הקרבן שלמים, האם זה נחשב היסח הדעת?

תשובה: מותר לך להמשיך לאכול, אבל עליך ליטול שוב ידיים (כמבואר למעלה בהלכות).

ז. אני כמובן מוכן ומסכים להטביל את השטריימל שלי אם יש צורך, אבל האם שטריימל אכן מקבל טומאה?

תשובה: כן³.

ח. האם כסא פלסטיק עם רגליים של ברזל מקבל טומאה? ומה אם הטומאה רק נגעה בחלק הפלסטיק?

תשובה: לדעת הרמב"ם (פיה"מ פכ"ב מט"ו ורע"ב שם) רק הרגליים מקבלות טומאה, אבל דעת התפא"י שם הוא שגם הפלסטיק מקבל טומאה.

ט. בעודי מנקה את השלחן מהסעודה, הזזתי כוס שילודת שתתה ממנו, האם נטמאתי?

תשובה: כן (רמב"ם פ"ב מו"מ ה"ג), אתה וכל הבגדים בהם היית לבוש וכל הכלים בהם נגעת בעת הגבהת הכוס כולם טמאים, כי אנו חוששים שיש טיפת רוק בכוס, ורוק (וכן כל משקה היוצא מגופה) מטמא במשא. ואשר ע"כ לעתיד לבא כל הכוסות בהן משתמשות היולדת וחברותיה לא יזרקו לאשפה הרגילה, כי אז כל הנושא את האשפה יטמא, אלא יהיו אשפות מיוחדות בשבילן.

י. היו לי תפוחים על השלחן, הילדים שלי במשחקם השפריצו מים לכל עבר, והתפוחים נרטבו בלי כוונה, האם הוכשרו בכך לקבל טומאה?

תשובה: לדעת הרמב"ם, לא. לדעת הגר"א (מכשירין פ"ה מ"א) זה מוכשר⁴.

איתא במדרש "דבר אחר מפני שישראל שבאותו הדור אומרים אפשר שעולם כמנהגו נוהג, ויש גאולה בשנה זו, והם אינם יודעים שפתאום יבא [מדרש היכלות להו]

החפץ חיים (תורה אור פ"ב) כותב שחלק מצפית לישועה הוא להתכונן לישועה בלימוד הלכתא למשיחא, כי משיח ואלוהו לא ילמדו אותנו את ההלכות הפשוטות

אם הקב"ה יראה שאנו מכינים ברצינות, בודאי שיחיש את הגאולה

¹ ודעת הגר"ח בסטנסיל ס' שצ"ד דכל שחלק מהכלי אמקב"ט, אינו מקב"ט כלל, ודעת הראב"ד בתו"כ פרשה ו' פרק ח' אות י, 'איפכא דכל שמחובר לו דבר המקב"ט, כל הכלי הכלי מקב"ט, וצ"ע.

² כלים פ"י מ"ג מגופת החבית מחולחלת ואינה נשמטת, לפי הראב"ד היינו מקרה דידן והטעם משום דזה הוי דרך שימוש, ואנן בעי סתימה, וגם לפי הרמב"ם דנתרופף המירוח ג"כ הדין כן דהא ליכא מירוח, ולשיטתו לעולם בעינן מירוח כדי שיראה ביטול הפתח, והא דמשנה ו' עשאן בסינין ושוגמים, לפי הרמב"ם היינו שחיבר ב' הקרשים להיות אחד, אבל מן הצד בעי מירוח, והחזו"א פ' המשנה באו"א, וכתב דיסוד צמיד פתיל הוא שיהא כגשם אחד. וע' רש"י שפי' המשנה כמו בקבוקים שלנו דהפקק עשוי בהברגה. וע' משנה ד' קשרה במשיחה אם מירוח, וי"ג או מירוח, דמשמע דא"צ מירוח, וע' ר"ש שמשופק בזה.

³ לפי תוס' שבת סג: גם בבגדים בעינן מטלטל מלא וריקן, והא דלא הקשו התוס' מכל בגד אמאי מקב"ט, ביאר החזו"א [כלים ה,ג] דמלבד חשוב מטלטל מלא וריקן, ואינו דומה לקב הקיטע דאינו מלבוש. ובסי' כח' א' כתב החזו"א לחלוק על התוס' דבבגדים לא בעינן מטלטל מלא וריקן. וע' קה"י טהרות ס' י' שהאריך בזה, ולפי המקדש דוד ס' נג' אפשר דאינו מקב"ט מה"ת, דס"ל דבגדים לא חשיב מטלטל מלא וריקן, והא דטמא משום דראוי לקפל ולהניח בו דבר, אף שאינו עומד לכך, וה"נ ראוי להניח קישקע בשטריימל, הגם שאינו עומד לכך, אלא דס"ל דבגד צריך להיות עשוי משתי וערב, ואם לא זה טמא משום כלי, ויש לדון, אם מעט הבגד בפנים משוי לכולו בגד, וצ"ע, ועכ"פ לדעת הרמב"ם פ"א ה"י גם פשוטי כלי עור מקבל טומאה מדרבנן.

⁴ לרמב"ם יש ב' דינים, צריך שהמשקה יהיה נתלש לרצון, וגם ינתן על הפירות ברצון, אבל הר"ש וגר"א פ' הא דכל שתחילתו לרצון אע"פ שאין סופו לרצון, דרך צריך להחשיב את המשקים להשתמש, ואח"כ אפי' נפלו שלא לרצון על הפירות מכשירים.